

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő és kiadó: SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr. budapesti kir. közjegyző.
KIADJA: A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYLETE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, XIV., Thököly-út 39. Telefon: 297—069

Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekk számlája: 41.951.

A magyar közjegyzői intézmény kiépítése.

Közlémények.

Kinevezés.

Athelyezés.

Lemondás a közjegyzői állásról.

Az Országos Egylet ülése.

Kamarai közlemények.

Gyámhatóság hitelesítési és helyhatósági jogköre.

Külföldi állampolgárok mezőgazdasági ingatlanainak jogi sorsa

Szlovákiában.

Díjmegállapítási különlegességek.

Külföldi hatóságok okiratkiallítási és hitelesítési hatásköre.

Az Ügyvéd Múzeum jubileuma.

A községi jegyzők jogi szaktudása.

Allásközvetítés.

Kihirdetett törvények.

Rendeletek.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Gazdasági Jog.

Magyar Jogi Szemle.

Illetékügyi Közlöny.

A magyar közjegyzői intézmény kiépítése.

Felterjesztés az igazságügyminiszterhez.

Nagy-Magyarország kir. közjegyzői a magyar közjegyzői intézmény életbeléptetésének 25-ik évfordulója alkalmából Budapesten 1900. december 8-án országos értekezletre gyűltek össze. Az értekezleten Charmant Oszkár dr. volt budapesti kir. közjegyző nagyvonalú s a magyar igazságügyi politikát a közjegyzői intézmény felemás alakban való megvalósításaért kemény kritikában részesítő, kiemelkedő értékű ünnepi beszéde után egyhangúlag elhatározták, hogy Plósz Sándor akkori igazságügyminiszterhez a magyar közjegyzői intézmény megfelelő kiépítése s ezzel kapcsolatosan a magyar jogszolgáltatásnak nyugateurópai színvonalra való emelése érdekében felterjesztéssel élnek.

A felterjesztés, amelyet ugyancsak Charmant Oszkár ez a széles látókörű, bölcs ítélőképességű, kiváló magyar közjegyző szerkesztett, a bevezető részben a közjegyzői intézmény jogrendszerünkbe való beillesztésének körülményeit, jogszolgáltatási jelentőségét és a 25 évi működésből leszűrt tapasztalatokat kíséri éles logikájú megjegyzésekkel, amint ez alább következik:

„Az igazságszolgáltatásnak minden jogállamban az a föladata, hogy az állampolgároknak a jogait egyrésztől az önkény és az erőszak, másrésztől a kijátszás és megtévesztés ellen megvédje. Az állampolgárok jogélete nem egyéb, mint szakadatlan láncolata a közöttük újonnan kelet-

kező jogviszonyoknak s e jogviszonyokból eredő jogok érvényesítésének. Ha nincsen egy közösen elismert hatalom, amely a jogok érvényesítésének az akadályát elhárítja, az állampolgárok a saját erejükre volnának utalva és mindenki a maga jogát csupán erejével tudná érvényesíteni. Ez a hatalom, amely a jogok érvényesítését biztosítja, az ennek ellene szegülők akaratát megtöri, az ellenszegülés okozta jogsérelmeket megtorolja: a jogállam. A megtorló jogvédelem azonban egymagában nem elég. Mert az állampolgároknak azt a sokkalta nagyobb részét, akiket az ő jogviszonyaik pörbe nem hajtanak, jogvédelemben nem részesíti. Azok akik polgártársukkal jogviszonyba lépnek, jogokat szereznek, ha pörbe nem állanak, minden jogvédelem nélkül maradnának. Szabadon érvényesülhetne itt az önkény, a megtévesztés, a kijátszás, vagyis az erősebbnek a hatalma, szemben a gyöngébb féllel, miként amott a megtorló jogvédelem területén az állam védő karja nélkül az erősebbnek az ököljoga uralkodnék. Jogvédelemre szükség van tehát a jogok szerzésénél is, nem csupán azoknak az érvényesítésénél, itt a jogsérelmek megtorlásával, ott azoknak a megelőzésével.

Egy pillantás az európai államok jogfejlődésére, igazolja ezt Amikor a jogfejlődés odaért, hogy a nemzetek letépve magukról a középkor bilincseit, az igazságszolgáltatást a közigazgatástól elkülönítették: született meg a jogállam. Az állampolgárok jogainak a védelme az igazságszolgáltatás kizárólagos feladatává lett. A megtorló jogvédelem a magistrusok kezeiből a független bíróságok kezeibe került. A latin jogállamok a megelőző jogvédelmet a közjegyzőkre bízta, s ezt tette a germán jogállamok javarésze is.

Az európai jogállamokban tehát, ahol önálló közjegyzőség van, ennek az igazságszolgáltatásban, a bíróság megtorló jogvédelme mellett a megelőző jogvédelem a feladata. Hatásköre felöleli csaknem az egész pörönkívüli jogéleletet. Hivatása: működésével a pöröknek lehetőleg elejét venni; az állampolgárokat jogaik megszerzésénél, jogügyleteik megkötésénél védelmezni.

Hazánk a rendi állam középkori bilincseit az 1848. évi törvényekkel vetette le magáról. Sajnos anélkül, hogy a jogállam fölépítésének a nagy munkáját megkezdhetné volna. Csaknem helyreépíthetetlen az a veszteség, amit ennek az újjászületésnek az erőszakos megbontása, a törvényalkotás békés munkájának a megszakítása okozott. Húsz éven át le voltak kötve a nemzet kezei, a jogfejlődés szünetelt. Amikor pedig alkotmányunknak 1867-ben történt visszaállítása fölkelte a szunnyadó erőket, lázas sietéssel kellett a hosszú évek mulasztásait pótolni. Hiányzott egy, az igazságszolgáltatás egész szervezetét átölelő egységes reformterv. Az egyes törvények sem kellőképpen előkészítve, sem alaposan kidolgozva nem voltak. A törvénykezési eljárást ideiglenesen szabályoztuk. A kir. bíróságokat és a kir. ügyészséget sebtiben fölállítottuk. Az ügyvédséget elhamarkodva újjászerveztük. A kir. közjegyzőséget pedig csaknem minden kötelező hatáskör nélkül életbe léptettük. Kimondtuk ugyan elvileg a közigazgatásnak az igazságszolgáltatástól való elkülönítését, sőt azt is, hogy sem a közigazgatási, sem a bírói hatóságok egymásnak a hatáskörébe nem avatkozhatnak. De nem gondoskodtunk a jogállam e legfontosabb alapelveinek a következetes keresztülviteléről. Mert azzal, hogy a pöröknek az elbírálását

a kir. bíróságoknak a hatáskörébe utaltuk, hogy a pörönkívüli örökösödési ügyekben a bíróságok beavatkozását egyes esetekre korlátoztuk, hogy a pörönkívüli telekkönyvi ügyeknek csupán a betétekbe való bevezetését bíztuk a bíróságokra, edes keveset tettünk a jogvédelem teljességének a biztosítására. Az önjogú örökösök egyeztetése, a telekkönyvi és egyéb jogügyleteknek a milliói minden jogvédelmet nélkülöztek. Pedig ezek a pörönkívüli ügyek képezik a nép jogéletének túlnyomóan nagyobb részét, nem az ő pörös ügyei. Ezeknek a védelméről, a megelőző jogvédelemről teljesen megfeledkeztünk.

Mi lett ennek a következménye? Az, hogy amit az igazságszolgáltatás nem nyújtott a népnek, a közigazgatás adta meg és a nép azt ezen kereste is. Az, hogy a népnek ezt a jogvédelmet a közigazgatás közgei szolgáltatatták, ők látták el árvaszékeik, főszolgabíráik és községi jegyzőikkel a magyar jogállam nagyobb dicsőségére az igazságszolgáltatásnak ezt a feladatát. Az egyetlen, amit a jogügyletek védelmének az igazságszolgáltatás hatáskörébe való utalása érdekében tettünk volt, az volt, hogy a házastársak, a vakok, az olvasni nem tudó siketek vagy írni nem tudó némák és süketnémák jogügyleteit, vagyis *az összes jogügyleteknek nem egész 10/0-át* a kir. közjegyzők kötelező jogvédelme alá helyeztük. Minden száz jogügylet közül tehát nem egészen egy részesült a jogállam megelőző jogvédelmében! Igaz, hogy a kir. közjegyző nem kötelező hatásköre ki lett terjesztve a jogügyletek minden nemére. Joga volt tehát mindezeket közokiratba foglalni. De az is igaz, hogy a közjegyzői állások ilyen szűk kötelező hatáskör mellett olyan gyéren állították föl, miként a nép nem hogy maga mellett érezhette volna az igazságszolgáltatásnak ezt a védő karját, hanem még távolabb esett az tőle, mint az ő sokkal ritkább pörös ügyeiben ítélkező bíróság. Csak természetes tehát, hogy a nép a nélkülözhetetlen jogvédelmet mindennapos jogügyleteinél a közelében lévő, megszokott és közigazgatási ügyeiben is folyton, vele érintkező jegyzőnél tehát a közigazgatásnál kereste, akivel az egyenlőtlen küzdelmet a kir. közjegyző nem vehette fel. A díjaknak a legminimálisabb számítása sem vezetett eredményre, mert ott maradt a távolság költségeinek a kiegyenlíthetetlen különbsége. Ahol a népnek a közjegyző személye, vagy az intézmény iránt való különös bizalma ezeket az akadályokat le nem küzdötte és önként nem vezette hozzá, ott a községi jegyzőkkel szemben a kir. közjegyző eredményt elérni nem volt képes. A legtöbb esetben pedig a községi jegyző az ő közigazgatási hatalmával (adóbeszedés, újoncállítás, közrendészet, iskolaügy, országos és megyei választások stb.) annyira le tudta bilincselni a nép szabad akaratát, hogy az még ha különben nagyobb bizalma lett volna is a kir. közjegyzőhöz, a közigazgatási hatalom üldöztetésétől való féltében az ő szabad akaratát érvényesíteni sem merte. *A kir. közjegyzők nem kötelező hatásköre tehát a minimumra olvadt le, az intézmény létfeltetele pedig ehhez a nem kötelező hatáskörhöz volt kötve, minthogy a kötelező hatáskör alá tartozó ügyek elenyésző kis száma azt nem biztosíthatta volna. A kötelező hatáskör nem nyújtott az intézménynek elég alapot, a nem kötelező hatáskört pedig, amire az intézmény életbeléptetését építették, a közigazgatás ragadta magához. Ime az intézmény szervezeti hibája, amely lehetetlenné tette annak egészséges, természetes fejlődését és hivatásának az igazságszolgáltatás körében való betöltését“.*

A szűkreszabott hatáskör káros következéseit a statisztikai adatok tükrében az alábbiakban kívánja a felterjesztés megvilágítani:

„Legyen az bármely intézmény, megfelelően biztosított hatáskör nélkül nem élhet, nem fejlődhetik, nem felelhet meg az ő hivatásának. Egy olyan fontos intézményt, mint a közjegyzőség, megfelelően széles kötelező hatáskör nélkül létesíteni, pusztán a jogkereső közönség önkényére, izlésére és szabad akaratára bízni, több volt, mint könnyelműség! Mert, hogy életének első éveiben el nem pusztult, hogy a kedvezőtlen viszonyok közepette is megállotta a helyét és az ő szűk hatáskörében teljesítette a kötelességét, azt nem annak köszönhettem, amit a törvényhozás szűkkeblősége az élet útjára vele adott, hanem inkább a testület tagjai személyes tulajdonságainak, akik, ha nem lépnek vala erre a pályára, vagy ha az intézmény életbe sem lép, más téren, akár a bírói, akár az ügyvédi pályán hasonló sőt szélesebb körű működést fejthettek volna ki, maguknak pedig hasonló, ha nem több eredményt biztosíthattak volna. *Nincsen példa reá az összes európai jogállamokban, ahol önálló közjegyzőség van, hogy annak ilyen szűk lenne a kötelező hatásköre. Mindenütt felöleli az a jogügyletek nagyobb részét, de legalább is az örökösödési és a telekkönyvi jogügyleteket. Csak nálunk nyugszik a közjegyzői intézmény a maga önálló hatáskörével az egyes közjegyzőknek a személyes tulajdonságain és a nép inkább lekötött, mint szabadon nyilvánuló jóakarátán!*

De hadd szóljanak a statisztika számadatai arról, hogy az általános jogforgalommal szemben mekkora a kir. közjegyzőknek az ő nem kötelező hatáskörükből folyó önálló működése. Az 1894. évben az országban 417.634 ingatlan birtokváltás volt. A kir. közjegyzők előtt kötött adásvévesi szerződéseknek a száma tett ugyanabban az évben 15.916-ot, a vagyonátruházási szerződéseké: 3.805-öt, a kettőé összesen: 19.721-et, ami az összforgalom körülbelül 4 1/2 %-ának felel meg. *A telekkönyvi jogügyleteknek tehát nem is 5 %-a állott az igazságszolgáltatás közhitelű jogvédelme alatt.* De magát a közjegyzői okiratoknak az ügyforgalmát tekintve, ugyanabban az évben kitett a közjegyzők ügykönyveibe vezetett ügyeknek a száma: 113.538-at. Ezek között a névalírások száma: 45.699-et, a többi tanúsítványoké: 6.010-et, összesen a kettő 51.709-et, tehát az ügyszámoknak csaknem a felét tette. Marad az érdemleges okiratok számára: 61.829. Ebből is 13.800-at tett ki az egyszerű nyilatkozatokat, meghatalmazásokat vagy nyugtákat tartalmazó okiratoknak a száma. Úgy, hogy olyan jogügylet, ahol a kir. közjegyzők az ő valódi hivatásukat, a megelőző jogvédelmet gyakorolhatták, mindössze volt 48.029. Ezek közül az ő kötelező hatáskörükké utalt jogügyleteknek a száma: 10.330. Ha azt vesszük, hogy az életbeléptetés első éveiben ezek a számok alig tettek ki feleannyit, joggal állíthatjuk, hogy ezért a csekély munkakörért egy oly fontos intézményt életbeléptetni és az elzűllés veszedelmének kitenni, mint amilyen a közjegyzőség, merész kísérlet volt. És ha az örökösödési eljárásról szóló 1894. évi 16. t.-c. legalább az örökösödési ügyeknek a kötelező tárgyalását nem bizta volna a kir. közjegyzőkre, ma nem egy közjegyzőség volna az országban, amely a tisztességes megélhetést is alig biztosítaná. *A közjegyzői intézmény főnállhatását tehát ma nagyobb részt nem az ő saját önál-*

ló, hanem a bírói megbízásokon alapuló átruházott hatásköre biztosítja, ami sem az intézmény hivatásának és céljának, sem az igazságszolgáltatás feladatának, sem a jogkereső közönség érdekeinek nem felelhet meg“.

A felterjesztés ezután részletezi a magyar közjegyzői intézmény helyes irányban való kifejtésére vonatkozó reformjavaslatokat a következőkben:

1. Az első és legsürgősebb lépés: *a telekkönyvi jogügyleteknek a közigazgatási közegek megbízhatatlan és káros befolyása alól való fölmentése és az igazságszolgáltatás hatáskörébe való átutalása, vagyis az 1869. évi IV. 1. §-ának a teljes végrehajtása.* Ennek meg kell előznie az általános polgári törvénykönyv életbeléptetését, nehogy ezt a munkát akkor több áldozattal és nagyobb küzdelemmel, sőt talán a törvénykönyv alapelveinek a fölládozásával kelljen elvégeznünk.

2. Az általános polgári törvénykönyvben kell majd megvalósítanunk *a megelőző közhitelű jogvédelmet* a jogügyleteknek azokra a nemeire is, amelyekre azt a többi európai törvénykönyvek alkalmazzák. Ki kell terjesztenünk a kir. közjegyzők kötelező hatáskörét:

a) *a személyjogban:* mindazokra a nyilatkozatokra, amelyek a személyi állapot megváltoztatását célozzák (nagykorúsítás, kiskorúság meghosszabbítás, gondnokság alá helyezés), amennyiben ezek az illető bíróság, vagy hatóság előtt személyesen nem tétetnek.

b) *a családjogban:* a jegyesek vagy házastársak, továbbá a szülők és gyermekek közötti viszonyokat tárgyaló mindennemű jogügyletekre, kivételével azoknak az ajándékozásoknak, amelyeknél az ajándék tárgya egyidejűleg átadatik, valamint az örökbefogadási szerződésekre.

c) *a dologi jogban:* az ingatlanokra vonatkozó tulajdonjogátruházást tárgyaló jogügyletekre, ki nem terjesztvén azt az ingatlanokat megterhelő jogokat tartalmazó okiratokra.

d) *a kötelmi jogban* a törvényes örökösök között örökjoguk megnyitása előtt törvényes örökrészükre, vagy kötelesrészükre kötött szerződésekre, nem különben az olyan szerződésekre, amelyben valaki ingatlanra vonatkozó tulajdonjognak az átruházására kötelezi magát, továbbá olyan szerződésre, amelyben valaki egy teljesítést ajándékképpen ígér avagy adóssági elismerést ajándékképpen tesz és végül az életjáradéki szerződésekre,

e) *az öröklési jogban:* a nem sajátkezűleg írott végrendeletekre, az örökösök közötti osztályegységére, az örökös nyilatkozatokra, az örökség lemondásokra és az örökségeladásokra, ami által az örökösödési bizonyítvány kiadásán kívül az egész örökösödési eljárás a bíróságok fölösleges beavatkozástól mentesen a kir. közjegyzők önálló hatáskörébe utaltatnék.

3. A *pörönkívüli bírói teendők közül* a kir. közjegyzők kötelező hatáskörébe valónak tartjuk:

a) az ingatlanoknak, továbbá csőd- és örökösödési ügyekben az ingóknak az elárverezését,

b) a végrendeleteknek a kihirdetését,

c) az ingatlanok árverési vételárának és csődtömegeknek a felosztását, mely széleskörű kibővítését a közjegyzők kötelező hatáskörének nem a közjegyzői állások anyagi jövedelmezőségének a javítása, hanem a

jogkereső közönségnek az érdeke és a jogállam megvalósításának az elődázhatatlan szüksége követeli, mert hiszen az állások megfelelő szaporítása azoknak a jövedelem növekedését bizonyára ellensúlyozná“.

A felterjesztést a következő lendületes mondatok rekesztik be:

„Odakonkludálhatunk, hogy a megelőző jogvédelemnek a szervezése egyértelmű a jogállam épületének a befejezésével. A pörök legnagyobb részének az eddigi forrásai elapadván, a jogvédelem inkább a jogsérelmek megelőzésében, mint azoknak a megtorlásában nyilvánulna, ami nem csekély mértékben emelné a jogbiztonságot, a jogállamnak ezt az alapkövét.

Az általános polgári törvénykönyv a megelőző jogvédelem nélkül nem töltheti be hivatását, amely abból áll, hogy a nemzeti jog egysége fűzze össze a haza minden nemzetiségű polgárát. Ez az összefoglaló erő hatalmasabb lesz bármely nemzeti alkotásnál. A megelőző jogvédelem szervezésével el fogjuk érni azt, hogy ez a nemzeti erő nemesak ott fog megnyilatkozni, ahol az állam polgárai jogaik érvényesítése végett a bíró ítélőszéke elé lépnek, hanem már ott is, ahol jogokat szerezni, egymással jogviszonyba lépni akarnak. Az egységes nemzeti jognak, a védelmét érezniök kell a honpolgároknak, bármilyen legyen is az anyanyelvük, minden jogeselekményüknél.

A jog hatása a népekre szinte kiszámíthatatlan. Róma háromszor hódította meg a világot. Először fegyverrel. Másodszor vallásával. Harmadszor jogával. Ámde míg a fegyverekkel meghódított római birodalom romba dőlt és a római vallás is szektákra szakadt: addig a római jog megmaradt világhatalmi polcán, ahonnan ma is még az összes népek jogain szinte egyedül uralkodik. *Legyen a mi hazánk is egészen a mienk. Fegyvereik kel megszerezték azt a honfoglaló ősök. Vallásával a keresztény kultúra. Az egységes nemzeti joggal való meghódítás még a jövő feladata. Ezt a feladatot szánjuk mi az általános polgári törvénykönyvnek és benne a megelőző jogvédelemnek!*

* * *

Felmerülhet a kérdés: volt-e valami célja ennek az immár jogtörténelmi emlékek minősíthető felterjesztés ilyen részletes ismertetésének, különösen most, amikor a rendkívüli viszonyok ennek a közlönynek terjedelmét amúgy is szűkre szabták. A felelet egyszerű és világos. A felterjesztés, amely egyébként e közlöny hasábjain nem jelent meg, — abban az időben ugyanis a közlöny megjelenése néhány évig szünetelt, — minden pontjában, minden részleteiben és vonatkozásában ma is teljesen időszerű.

A közjegyzői intézmény ma is ugyanazok között a szűkös korlátok között tengődik, mint 40 évvel ezelőtt. Az általános polgári törvénykönyvet ma is éppoly indokoltsággal lehet sürgetni, mint 40 évvel ezelőtt. A jegyzői magánmunkálatok megszüntetését most is épp olyan eredménytelenül szorgalmazzuk, mint 40 évvel ezelőtt.

A felterjesztés kelte óta sőt még azt megelőzően is, állandóan s e közlöny hasábjain különösen napirenden tartott kérdés volt a közjegyzői rendtartás reformja. Ugy halljuk, a reform most megint „időszerű“. Ennek érdekében különleges szolgálatot véltünk teljesíteni ennek a 40 éves felterjesztésnek részletes ismertetésével, amellelt, hogy ezzel szerzője, a kitünő magyar közjegyző emlékének is áldozni óhajtottunk. Ma sem lehetne okosabb, helytállóbb érvekkel alátámasztott, meggyőzőbb erejű logikai felépítésben részesült felterjesztésben sürgetni a reform mielőbbi és megfelelő megvalósítását, mint Charmant böles, szakszerű s világos okfejtésű értékes irásával.

Közlemények.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter ifj. Paár Lajos dr. tatai kir. közjegyzőhelyettes Kőszegre és Allesz Ernő dr. egri kir. közjegyzőhelyettes Pétervásárra kir. közjegyzőkké nevezte ki. A minden jogos remény szerint állandó jellegű új kinevezési rendszer nyilatkozott meg ezekben az újabb kinevezésekben, amelyekről a magyar közjegyzői és helyettesi kar örömmel vesz tudomást.

Külön kell megemlékeznünk ifj. Paár Lajos dr. kinevezéséről, aki nemesak, hogy a magyar közjegyzőhelyettesi karnak volt egy kivételes tehetségű s rokonszenves tagja, de szorgalmas dolgozótársa volt ennek a közlönynek, amelynek hasábjain igen sok okos, kiváló jogász felkészültségről s tárgyilagos és éles ítélőképességről tanúskodó írása jelent meg.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Horváth Gedeon dr. pétervásári kir. közjegyzőt saját kérelmére Kecskemétre helyezte át.

Lemondás a közjegyzői állásról. Az igazságügyminiszter Horváth Károly dr. kecskeméti kir. közjegyzőnek állásáról egészségi okokból történt lemondását elfogadta. 38 évi közjegyzői s ezt megelőzően négy évi helyettesi működés után távozik Horváth Károly a közjegyzői pályáról. Ez a működés példát adóan becsületes, az emberi lehetőség messze határáig kifogástalan, minden rokonszenvre tökéletes módon méltó, a pályaszeretében az áldozatokat is készséggel vállaló s értékes eredményeket felmutató volt. A jogkereső közönség általános megbecsülésének, kartársai osztatlan ragaszkodása és szeretetének kitüntető emlékét viheti magával a közjegyzői pályától nehéz szívvel s csupán kényszerűségből búcsúzó Horváth Károly, akihez különben Lázár Ferenc dr. felsőházi tag, a budapesti kamara elnöke ez alkalommal a következő búcsúsorokat intézte:

„Amidőn a magyar királyi Igazságügyminiszter úr 14672/1940. I. M. E. számú leiratából hivatalosan is értesültem arról, hogy az Igazságügyminiszter úr önagyméltósága igen tisztelt Kartárs Úr lemondását elfogadta és így Kartárs Úr a közjegyzői állásból nyugalomba vonul, — kötelességemnek vélem, hogy kedves Kartárs Úrtól a Kamara nevében búcsút vegyek.

Nem mulaszthatom el megemlékezni arról, hogy Kartárs Úr a közjegyzői karnak 38 éven át volt nagyon érdemes és nagyon tisztelt tagja. — ki értékes munkájával úgy a jogkereső közönség, mint pedig kartársainak és kamarájának szeretetét, megbecsülését és elismerését, mindegyik állomáson teljes mértékben kiérdemelte.

A közjegyzői intézménynek mindig becsületére vált Kartárs Úrnak odaadó komoly és lelkiismeretes tevékenysége, s én elnöki tisztemben kötelességemnek tartom, hogy ezért a nagy értékű és érdemes tevékenységéért a búcsúvétel alkalmával kedves Kartársamnak őszinte köszönetemet és elismerésemet nyilvánítsam.

Fogadja kedves Kartárs Úr igaz nagyrabecsülésemet és egyben szeretetteljes baráti üdvözetemet. Dr. Lázár Ferenc sk. felsőházi tag. kamarai elnök.

A megleghangú búcsúlevélért *Horváth* Károly dr. meghatott hangú válaszevélben mondott köszönetet. Ebben kijelenti, hogy kiegyensúlyozott lelki érzéssel mond búcsút a közjegyzői pályának, melynek mindig maradéktalanul szentelte szerény tehetségét és legjobb tudását. Kegyelettel emlékezik meg a válaszevél a búcsúzó közjegyző első főnökéről néhai való *Gidófalvy* István volt kolozsvári kir. közjegyzőről, akinek figyelme nem csak arra terjedt ki, hogy alkalmazott jelöltjei a pályához szükséges elméleti és gyakorlati ismereteket minél hathatósabban elsajátítsák, de különös gondot fordított arra, hogy vérükké váljon a közjegyzői hivatás erkölcsi tartalma. — Kolozsvárról, Székelyudvarhelyről, Székelykeresztúrról az erdélyi ember nemes, tisztán ítélő és tárgyilagosan mérlegelő gondolkodását hozta magával *Horváth* Károly s a csonka országban a volt erdélyi közjegyző személye iránt erdélyi erényekkel szerzett osztatlan megbecsülést.

Az Országos Egylet ülése. A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete június hó 20. napján Budapesten központi bizottsági ülést tartott. Az ülésen jelen voltak: *Hanny* Tódor dr. felsőházi tag, elnök, *Antalfy* Zsiros Aladár dr., *Balassa* Lajos dr., *Bognár* József dr., *Horváth* Kamilló dr., *Kaprinay* Endre dr., *Körössy* Bertalan dr., *Miskolc* Pál dr., *Lázár* Ferenc dr. felsőházi tag, *Pekker* Emil dr., *Rónay* Tibor dr., *Szemerjay*-*Petrán* Tibor dr., *vitész* *Tóthfaludy* Aladár dr. bizottsági tagok. Az ülést *Hanny* Tódor dr. elnök nyitotta meg s közölte, hogy az ülés összehívására vonatkozólag *Pekker* Emil dr. terjesztett elő indítványt, az ülés tárgyául megjelölve, hogy az országos egylet az új adójavaslatnak a közjegyzőket érintő rendelkezéseit vegye tárgyalás alá s a sérelmes rendelkezések tekintetében a szükségesnek mutató intézkedéseket tegye meg.

Bejelentette ezután az elnök, hogy az indítványt előkészítés végett *Barcs* Ernő dr. bizottsági tagnak adta ki, aki az adójavaslat részletes módosítása, illetve kiegészítése tárgyában a pénzügyminiszterhez intézendő felterjesztés tervezetét elkészítette, s azt az ülésre be is küldte. A tervezet szerint a törvényjavaslat 18. és 31. §§-ai volnának kiegészítendőek, olyértelmű megállapítással, mely szerint a kir. közjegyzőknek az általános kereseti adóalap megállapításánál az örökösödési ügyekből származó bíróilag megállapított hátralékos munkadíj és költségkövetelése a nyers bevételhez hozzá nem számítandók. A tervezet indoklasként arra hivatkozik, hogy a közjegyzők örökösödési ügyekben a törvény alapján közmegbízásból járnak el, s ezeket az ügyeket átruházott

bírói hatáskörben arra való tekintet nélkül kötelesek elintézni, hogy díjakat és költségeiket a felek kifizetik-e vagy sem. Már a multban is gyakran sérelmezte a közjegyzői kar, hogy a kereseti adó megállapításánál némely adóhatóságok nem csupán a tényleg befolyt, hanem általában az összes megállapított hagyaték tárgyalási díjköveteléseket veszik figyelembe annak ellenére, hogy a közigazgatási bíróság 432/1936. számú elvi jelentőségű határozatában kimondta, hogy a hagyatéki tárgyalási díjköveteléseket a nyers bevételekhez nem kell hozzáadni s nyers bevételeknek csak azok a díjak tekinthetők, amelyek tényleg befolytak.

A központi bizottság az indítványozó és több más bizottsági tag hozzászólása után azt a határozatot hozta, miszerint felkéri azokat a kir. közjegyzőket, akik a felsőháznak tagjai, hogy személyesen interveniáljanak a pénzügyminiszternél az indítványnak megfelelő kiegészítésnek annak idején a törvény végrehajtási utasításába leendő felvétele iránt. A központi bizottság ugyanis arra való tekintettel, miszerint az adójavaslatot már nem csak a képviselőház tárgyalta le, hanem a felsőház pénzügyi bizottsága is, magának a törvénynek kiegészítésére vonatkozó indítványt már idejét multnak és tárgytalannak tartotta.

Az ülésnek másik tárgya volt a szegedi kir. közjegyzői kamarának indítványa a szegedi kamara területén lévő pénzügyigazgatóságok részéről a kamara területén működő közjegyzők általános kereseti és forgalmi adójának összesített általánosan leendő kivetése tárgyában. Az indítvány szerint kívánatos volna, hogy az összes kamarák ebben a kérdésben mielőbb érintkezésbe lépjenek s mielőbb hivatnék össze általános értekezlet az általános adóáltalányozás kérdésében való közös felterjesztés szövegének megállapítása tárgyában. A központi bizottság több tag felszólalása után az indítvány tárgyában azt a határozatot hozta, hogy a maga részéről az indítványban érintett kérdésben ezidőszerint semmiféle lépés megtételének szükségességét fenforogni nem látja. Az általános kereseti adó tekintetében a közjegyzők részére adóközösség megállapítása tekintetében ugyanis törvényes intézkedés nincs, e tekintetben tehát csupán megfelelő törvényes intézkedés kieszközlése után lehetne eljárni. A forgalmi adó közösség létesítésére nézve viszont van törvényes intézkedés s ily adóközösséget tehát, ha nem is bármely kamara, de bármely pénzügyigazgatóság területén működő kir. közjegyzők minden újabb törvényes intézkedés szükségessége nélkül létesíthetnek.

A központi bizottság az ülés tárgysorozatának utolsó pontjaként különböző közjegyzői és közjegyző özvegyi segélyezési ügyeket intézett el.

Kamarai közlemények. A *budapesti* kir. közjegyzői kamara *Szítás* István dr. jelöltet 1940. I. 15. hatállyal *Barcs* Ernő dr. budapesti, *Jets* István dr. helyettesi jogosítvánnyal bíró jelöltet 1940. I. 8. hatállyal *vitész* *Tóthfaludy* Aladár dr. budapesti, *vitész* *Gyarmathy* István dr. helyettes 1940. I. 1. hatállyal *Jakab* Zoltán dr. balassagyarmati, *Tóth* Attila dr. jelöltet 1940. II. 9. hatállyal *Konkoly* Thege Sándor dr. budapesti, *Osztermann* Ernő helyettes 1940. III. 12. hatállyal *Szmrecsányi* Pál dr. kassai, *Hirkó* Boldizsár dr. helyettes 1940. III. 26. hatállyal *Haller* Károly dr. budapesti, *Schimics* Béla dr. helyettes 1940. III. 21. hatállyal *Gyapay* Ede dr. ipolysági, *Beniczky* Géza dr. helyettes 1940. IV. 4. hatállyal *Richter* Richárd dr. budapesti, *Ádám* Sándor helyettes 1940. IV. 2. hatállyal *Králik*

Árpád dr. budapesti, Katona József dr. jelöltet 1940. IV. 20. hatállyal
 Petrán József dr. rétsági, Bélafalvy Albert dr. helyettest 1940. V. 15. ha-
 tállyal vitéz Somogyi Béla dr. budapesti, Ördög János dr. jelöltet 1940.
 V. 18. hatállyal Lázár Ferenc dr. budapesti, Kádas Tibor dr. jelöltet 1940.
 V. 31. hatállyal Gyapay Ede dr. ipolysági, Patzko Tibor dr. jelöltet 1940
 VI. 15. hatállyal Bares Ernő dr. budapesti közjegyző irodájába *bejegyezte*.
 Ugyanez a kamara Patzko Tibor dr. helyettest 1940. I. 1. hatállyal Szmre-
 csányi Pál dr. kassai, ifj. Laczkó Béla dr. jelöltet 1940. I. 11. hatállyal
 Laczkó Béla dr. ungvári, Ádám Sándor helyettest 1939. XII. 31. hatállyal
 Szemerjay-Petrán Tibor dr. budapesti, Benyovszky János dr. helyettest
 1940. I. 23. hatállyal vitéz Tóthfaludy Aladár dr. budapesti, Pintér József
 dr. jelöltet 1940. II. 3. hatállyal Lázár Ferenc dr. budapesti, Beniczky
 Géza dr. helyettest 1940. II. 8. hatállyal Körössy Bertalan dr. budapesti,
 Schimics Béla dr. helyettest 1940. III. 22. hatállyal Lénárt Dezső dr. buda-
 pesti, Walter Kálmán dr. jelöltet 1940. III. 31. hatállyal Richter Richárd
 dr. budapesti, Heppes Béla dr. helyettest 1939. XII. 23. hatállyal vitéz
 Somogyi Béla dr. budapesti, Györky Ödön dr. jelöltet 1940. II. 15. hatállyal
 Hedry Aladár dr. budapesti, Katona József dr. jelöltet 1940. IV. 15. hatály-
 lyal Jakab Zoltán dr. balassagyarmati, Ádám Sándor helyettest 1940.
 V. 20. hatállyal Králik Árpád dr. budapesti, Szitás István dr. jelöltet 1940.
 VI. 4. hatállyal Bares Ernő dr. budapesti és Horváth Gedeon dr. helyettest
 1940. VI. 5. hatállyal Horváth Károly dr. kecskeméti kir. közjegyző irodá-
 jából *törölte*. — A *debreceni* kir. közjegyzői kamara Beniczky Géza dr.
 helyettest 1940. II. 8. hatállyal Sziráky László dr. derecskei, Petheó Károly
 jelöltet 1939. XI. 28. hatállyal Megyeri László dr. vásárosnaményi köz-
 jegyző irodájába *bejegyezte*. Szikszay Imre dr., mint Békésy Jenő dr. deb-
 receni kir. közjegyző irodájába bejegyzett jelöltnek a helyettesi jogosít-
 ványt megadta, Beniczky Géza dr. helyettest pedig 1940. IV. 4. hatállyal
 Sziráky László dr. derecskei közjegyzői irodájából *törölte*.

Gyámhatóság hitelesítési és helyhatósági jogköre. Ezen a címen
 e közlöny mult számában egy közlemény jelent meg, amelyben Sopron
 város árvaszéki elnöke részéről egy adóslevélre vezetett aláírást hitelesítő
 és azonosságot tanúsító záradékhoz fűztünk — minden kétségen felül s a
 minden írásunkkal hűséggel szolgálni óhajtott közjegyzői közérdekből —
 megjegyzéseket. Erre a közleményre Sopron város főügyésze megküldte
 Sopron törvényhatósági joggal felruházott város 11588/71. kgy. — 1933. I.
 szám alatt alkotott szabályrendeletét, amelynek 9. §-ának második bekez-
 dése az árvaszék részéről engedélyezett gyámpénztári kölcsönökre vonatko-
 zólag az adósleveleket illetően akként rendelkezik, hogy az adós aláírását
 a kötelezvényen *kir. közjegyző*, vagy kir. járásbíró előtt kell hitelesít-
 tetni. A hitelesítést a harmadik bekezdés szerint — az árvaszék elnöke,
 vagy kijelölt ülnök is végezheti akként, hogy a kötelezvényt az árvaszék
 nyilván egy másik tagjának és két azonossági tanúnak jelenlétében az
 adóssal aláírattja s ennek megtörténtét a kötelezvényen záradékkal tanú-
 sítja. A negyedik bekezdés a záradék alakiságát határozza meg, az ötödik
 bekezdés pedig arról rendelkezik, hogy a záradékban az aláíró adósnak a
 telekkönyvi tulajdonossal való azonossága is igazolandó.

Megállapítást nyert, hogy a kérdéses adóslevél, amelynek hitelesítési
 záradékát a hivatkozott közleményben szó szerint közöltük, egy Sopron vá-

ros árvaszékétől engedélyezett gyámpénztári kölcsönre vonatkozik. Erre és
 a szabályrendelet fentismertetett rendelkezéseire tekintettel készséggel álla-
 pítjuk meg, hogy *az árvaszéki elnök a közölt hitelesítési záradéknak az*
adóslevélre való reávezetésével jogszerű hatáskörben járt el. Erre való te-
 kintettel mindazokat a megjegyzéseket, amelyeket az árvaszéki elnök alá-
 íráshitelesítési és ténytanúsítási ténykedéséhez fűztünk, teljes mértékben
 tárgyaltalanoknak kell tekintenünk annak kijelentésével, hogy az alakilag
 jogszerű hatáskörében működő köztisztviselő a jogszerűség elismerésére
 mindenkivel szemben méltán tarthat igényt.

Átvonatkoztatjuk azonban megjegyzéseinket arra a belügyi kormány-
 zatra, amely a kérdéses szabályrendeletet jóváhagyta. Ha egy minden kul-
 túr államban különlegesen hasznos jogszolgáltatási teendőket közmegele-
 gedésre végző intézmény nálunk amúgy is szűk hatásköréből az egyik
 sui generis közjegyzői jogosítványt, a hitelesítési jogkört nap-nap után
 megnyirbálják, ha ilyen tendencia keretében minden különlegesebb indok
 nélkül egy ilyen szabályrendeletet jóváhagynak, akkor nemsokára ott
 fogunk tartani, hogy a közjegyzői hitelesítési jogkör lesz a nagy hitelesítési
 konkurrenciában a kivétel. Ilyen tendenciákat, illetve ilyen ténykedéseket
 jogszerűnek tartani nem lehet, ez ellen küzdeni nemcsak a közjegyzői kar-
 nak, de a tiszta hatáskörökre helyesen igényt támasztó jogszolgáltatásnak
 is kétségtelen érdeke. Köztudomású, hogy aláírás hitelesítéseknél a köz-
 jegyzői díj igen minimális, különösen kevés az aránytalanul magasabb
 becslési és bekebelezési kérésekhez viszonyítva, amelyeket természetesen a
 gyámpénztári kölcsönöknél — a szóban forgó szabályrendelet szerint is —
 igényelnek. Észrevételeink megtételénél tehát anyagi kérdés bennünket tá-
 volról sem vezérelt, annál inkább az elvi kérdés, hogy elsősorban jogszol-
 gáltatási érdekből kívánatos a szűkreszabott közjegyzői hatáskör különleges
 jogosítványai kizárólagosságának lehető fenntartása.

**Külföldi állampolgárok mezőgazdasági ingatlanainak jogi sorsa
 Szlovákiában.** A külföldi állampolgárok mezőgazdasági ingatlanainak
 összeírását az 1939. június 21-én kelt 146/1939. számú kormányrendelet sza-
 bályozta. A 197/39. szám alatt ezt a kötelezettséget kiterjesztették az ösz-
 szes külföldi jogi személyekre is. Az első rendelet 2. §-ában kijelenti, hogy
 a Szlovák Állam ezen bejelentett ingatlanokkal úgy fog rendelkezni, mint
 ahogy az illető idegen államok a szlovák állampolgárok ilyen ingatlanai-
 vával bánni fognak. Ezen ingatlanokból lehet majd kártalanítani azon szlovák
 állampolgárokat és jogi személyeket, akik idegen államok által kárt szen-
 vedtek. Ennek biztosítása végett a rendelet 11. §-a elidegenítési és terhe-
 lési tilalmat ír elő, sőt a gazdasági minisztérium beleegyezése nélkül még
 bérbe sem lehet adni ezeket az ingatlanokat. Az ügyletek jóváhagyás nél-
 kül érvénytelenek.

A „mezőgazdasági ingatlanok“ fogalmát az első rendelet 3. §-a írja
 körül: szántóföld és más (legelő, rét, kert, erdő, halastó, mocsár és ter-
 méketlen föld) terület oly lakó és gazdasági épületek és berendezések, ame-
 lyek a saját és esetleg idegen mezőgazdasági (erdészeti) termékek feldol-
 gozására vannak hivatva, — továbbá mezőgazdasági ipari vállalat, akkor
 is, ha önálló jogilag vagy gazdaságilag, mint amilyenek a szeszgyárak,
 cukorgyárak, sörgyárak, fűrésztelepek, tej-, sajttermékek feldolgozására
 szolgáló vállalatok, malmok, téglagyárak, szárítótelepek stb.

Ez a rendelet semmiképen sem korlátozta az örökösödési jog érvényesülését.

Az 1940. évi március hó 13-án történt kihirdetéssel lépett életbe az 1940. február 22-én kelt, 46/1940. számú törvény a földbirtokreformról. A földbirtok ügyek rendezésével külön megbízott hivatal az ú. n. állami földbirtokhivatal jogosítva van tulajdonba megszerezni mezőgazdasági ingatlanokat mind belföldiektől, mind külföldiektől, ezeket szabályozhatja és jogosult személyeknek kiutalhatja, sőt hitelt is nyújthat a reform keresztülvitele végett a törvény keretei között.

Az ingatlanok megszerzése pedig történhetik (2. §.): a) az elidegenített ingatlanoknak megváltásával, b) bírói árverésen való átvételével, c) a törvény 19—22. §-ai szerint idegen állampolgároktól való megváltással, d) a zsidóktól való megváltással, a 23—26. §-ok szerint, e) ingatlanoknak a 27—29. §-ok szerint való megváltásával, ami alatt az eddigi földbirtok reform alatt kiutalt birtokok revizionális felülbírlását, esetleg visszavételét vagy visszavásárlását kell érteni.

A 19. §. címe: ingatlanok megszerzése idegenektől, megváltással. „A megváltás jogát az állami földbirtokhivatal érvényesítheti az összes mezőgazdasági ingatlanokra tekintet nélkül azok térbeli kiterjedésére, akkor is, ha nem idegenítettnek el a 3. §. szerint, amely ingatlanoknak tulajdonosa idegen állampolgár és pedig az ő államában érvényesített okokból, módon és mértékben“.

A felhívott 3. §. az elidegenített ingatlanoknak megváltás útján való megszerzését tárgyalja. Eszerint az állami földbirtokhivatal megváltási jogát gyakorolhatja, ha élők közötti ügylettel 50 hektárt meghaladó mezőgazdasági ingatlan kerül elidegenítés alá, vagy ilyen birtokból egy kisebb részlet is. Ha azonban a 4. §-ban megírt esetek valamelyike forog fenn, akkor ezt a megváltási jogot nem lehet gyakorolni az állami hivatal részéről. Az idéztem 4. §. 1. pontja, — amely a külföldiek vagyonára a 65. §. szerint nem vonatkozik (de a zsidókéra sem) — a közeli rokonai élők közötti vagyonátruházásokat mentesíti a megváltási jog alól: egyenes ágon általában, oldalágon 3-ik fokig, sógorságnál 2-ik fokig, valamint azok hitvestársainál és oly házastársak között, akik nincsenek elválva; — a 4. §. 2—6. pontja kiveszi továbbá a megváltás alól a max. 1 hektárnyi építési telket, ha az épület 3 év alatt felépül, — ha birtokrendezés, útfektetés vagy vízszabályozáshoz kell az elidegenítés, ha tagosítás folyik, ha az állam szerez vagy idegenít el ingatlanokat, ha területi vagy egyéb önkormányzati testületek, elismerik és recipiált keresztény egyházak vagy alapítványok szerzik meg élők közötti ügylettel az ingatlanokat, akkor a földbirtokhivatal nem érvényesítheti megváltási jogát az elidegenítendő ingatlannál.

Visszatérve a fentebb már hivatkozott 19. §-ra, a külföldiek földbirtoka tekintetében a földbirtokhivatalt megillető, a legteljesebb nemzetközi reciprocitásra támaszkodó megváltási jogot e hivatalnak nem kell érvényesítenie, a) ha ezeket az ingatlanokat a külfölditől a Szlovák Állam alattvalója vásárolja meg, b) avagy ha az idegen államban levő vagyonát a szlovák alattvaló elcseréli a Szlovák Államban levő idegen ingatlan vagyonnal. Ilyen esetben a földbirtokhivatal a törvény 5. §-a értelmében ezt a határozatot megerősíti és az ingatlan értékéből 5% illetéket szed a föld

birtokreform céljait szolgáló és bank által kezelendő alap javára. Alapja ezen illetéknek az adásvételi szerződésben levő vételár, cserénél pedig a cseretárgy becsértéke.

Ha ezen esetek (a—b) egyike sem forog fenn a külföldinél és a földbirtokhivatal él a megváltás jogával, akkor az ingatlanokat a becsértékért veszi át. Az eljárási részt a 7—15. §-ok tartalmazzák.

Az új törvény csak „földműveseknek, esetleg munkásnak vagy iparosnak és más oly személyeknek, akiknél a szociális tekintetek indokolják“, engedi meg, hogy a földbirtok reform során kiutalásra igényt támaszthassanak ezek az ú. n. jogosult személyek, — feltéve, hogy szlovák állampolgárok, keresztény vallásúak és erkölcsileg kifogástalanok és feltéve, hogy maguk vagy családtagjuk képes a kiutalandó területet megmunkálni. A törvény maga nem tesz semmiféle nemzetiségi különbséget. — A kiutalandó birtok kiterjedése 6—15 hektár között váltakozik és 30 hektárra emelhető fel. Akik a megváltást megfizetni nem tudják, azok részére járadéki bérleteket kreál a törvény.

Ami az örökösödési jogot illeti, a földbirtok reform törvény a külföldiek öröklési jogát semmiképen nem korlátozza. A belföldieknél szintén érintetlenül hagyja. Egyedül csak az ú. n. „örökös paraszt gazdaságok“ tekintetében tartja fenn a régi cseh 81/1920. számú törvényeknek a korlátozó rendelkezéseit.

Arra a kérdésre, hogy szerzhetnek-e a külföldiek mezőgazdasági ingatlanokat a Szlovák Állam területén, a törvény 68. §-a akként válaszol, hogy a reciprocitás alapján idegen is szerzhet mezőgazdasági ingatlant a földbirtok törvény keretében hasonló feltételek mellett mint az itteni polgár de csak a földbirtokhivatal beleegyezésével. Az általános feltételekhez tartozik, hogy földműves legyen vagy a fentebb említett egyéb kötelekkel bírjon. Ezek az általános feltételek érvényesek az árverési vételekre is, az árverésen azonban jelzáloghitelezők is felléphetnek vevők gyanánt, feltéve, hogy nem zsidók és a reciprocitás fennforog. Különösen hangsúlyoznunk kell, hogy a fenti szabályok csakis keresztényekre vonatkoznak, mert a zsidókra külön eltérő szabályokat állapít meg ugyanez a törvény. A törvény 24. §-a szerint pl. a törvény életbelépte után zsidó semmiféle dologi jogot nem szerzhet mezőgazdasági ingatlanra, kivéve a törvényes öröklés esetét.

Az új törvény lefektette a Szlovák Állam szuverén akaratát saját földjének védelmére, saját állampolgárai és a földművelő osztály érdekében. A külföldiek tekintetében nyitva hagyja a reciprocitás útján a külföldi jognak teljes érvényesülését. Végeredményben a kérdést mégis csak az előzetes tárgyalások alapján elkészítendő nemzetközi szerződések fogják eldönteni és véget fognak vetni a mutatkozó jogbizonytalanságnak. (Közli *Salamon Ferenc* dr. volt közjegyző, pozsonyi ügyvéd.).

Díjmegállapítási különlegességek. Többször volt már alkalmunk eseteket közölni a bpesti törvényszék 21. sz. polgári felfolyamodási tanácsának gyakorlatából. Ezek az esetek javarészt a 6800/1935. I. M. rendelet elég világos rendelkezéseiből olyan következtetések levonását tanúsítják, amelyek a közjegyzők költség igénye tekintetében nem mindenben fedik a jogszerű és méltányos álláspontot. Az alábbiakban két ilyen újabb állásfoglalásról kell megemlékeznünk.

I. Örökhagyó özvegye s az öt leszármazó örökös közül négyen az örökösödési eljárás lefolytatása után bejelentették, hogy örökhagyó után maradtak még 20.904 pengő értékben követelések, amelyekre vonatkozólag pót eljárás lefolytatását kérték. A tárgyaláson a kérést fenntartották s azzal szemben az egyik örökös a követelések fennállását, illetve a hagyatékhoz való tartozását kifogásolta, s póthagyatékként eszupán 167 pengő értékű követelést ismert el. Az örökösök között ekként az egész póthagyaték átadásának alapját képező megállapodás létre nem jött, s így az ellentétes álláspontot elfoglaló örökösök egymással szemben a törvény rendes útjára lettek volna utasítandók s a pót eljárás költségeiben azokat az örökösöket kellett volna marasztalni, akik a pót eljárás iránt kérelmet terjesztettek elő.

A budapesti központi kir. járásbíróóság Pk. II. 563.913/2/1939. számú végzésével az örökösödési eljárást *felfüggesztette, az örökösök részére a törvény rendes útját tartotta fenn*, a közjegyzőt pedig a költség megállapítás iránt való kérelmével elutasította azzal, hogy az örökösök között a póthagyatéki követelések fennállása, illetve póthagyatéki vagyontárgyak létezése nagyrésztben vitás s így a póthagyaték átadása nem eszközölhető. A közjegyző — a járásbíróósági végzés indokolása szerint — költségeinek megállapítását csak az örökösödési eljárás befejezése után és csak hagyatéki vagyon létezése esetén igényelheti, minthogy pedig éppen a póthagyatéki vagyon létezése van vitássá téve, költségigénye időelőtti.

A végzés ellen a közjegyző felfolyamodással élt s jogorvoslati beadványában rámutatott arra, hogy a hagyatéki bíróság álláspontja nem jogoszerű, vagyis nem állhat meg az az indokolás, hogy ha a hagyatéki vagyon állaga az örökösök között vitás, a közjegyzőnek díj nem jár, s hogy költséget csak akkor igényelhet, hogy ha vita esetén a perbíróóság hagyatéki vagyon létezését állapítja meg. Ebből az álláspontból arra lehetne következtetni, hogy az örökösöknek jogukban áll a közjegyzőt esetleg teljesen alaptalan igényekkel ingyenes munkára kényszeríteni. Ilyet azonban a közjegyző csak közérdekből igazoltan köteles végezni s ezt egyre növekvő mértékben meg is teszi. Magánérdekű kísérletezéseknek azonban a közjegyző nem lehet ingyenes közvetítője. Minden esetben tehát ha az örökösök hagyatéki vagyon létezését állítják s arra eljárást kérnek, a hagyatékknak állított vagyon alapul vétele mellett a költségeket abban az esetben is kötelesek megfizetni, ha az illető vagyontárgyak hagyatéki minősége felett köztük vita van, de még abban az esetben is, ha a perbíróóság utólag megállapítja, hogy hagyatéki, vagy póthagyatéki vagyon nem létezett. Hivatkozott a közjegyző arra, hogy ez az álláspont felel meg a bíróságok általánosnak minősíthető gyakorlatának. Kifejezetten erre az álláspontra helyezkedett a kaposvári kir. törvényszék Pkf. 2523/10/1937., a gyulai törvényszék Pkf. 2763/1937., hajai törvényszéki kirendeltség Pkf. 10670/6/1936., a szegedi kir. törvényszék Pkf. 6632/10/1935. és a miskolci kir. törvényszék Pkf. 5634/11/1935. számú végzéseiben.

A budapesti kir. törvényszék 21 Pf. 5063/5/1939. számú végzésével az első bíróság végzését feloldta s arra utasította a hagyatéki bíróságot, hogy a póthagyatéki vagyon megállapítása, illetve letárgyalása végett az iratokat újból adja ki a közjegyzőnek, ennek megtörténte után pedig a közjegyző díjaira és költségeire is kiterjedően hozzon újabb határozatot. A végzés

indokolásában a törvényszék a perenkívüli örökösödési eljárás lényegével és szellemével össze sehogysen egyeztethetően állapította meg, hogy a közjegyzőnek kötelessége lett volna (!) a feleket a póthagyatéki vagyontként állított követelések létezése és fennállása tekintetében *igazoló iratok és egyéb bizonyítékok bemutatására* utasítani. (!) Ha ez az álláspont helyes volna, akkor a közjegyző minden esetben a perbíróóság hatáskörét átvéve hosszadalmas bizonyítási eljárást volna köteles hatáskör és megfelelő törvényesen előírt formák nélkül lefolytatni.

Az újabb tárgyaláson természetesen a „bizonyítási eljárás“ nem sikerült s az ügy némely módosított nyilatkozatoktól eltekintve abban a stádiumban maradt, mint az előző tárgyaláson volt.

A hagyatéki bíróság 11. alszámú végzésével a közjegyző díjmegállapítási kérelmét újból elutasította. Átvette a törvényszéki végzés indokolásából azt, hogy a közjegyző díja és költsége csak akkor állapítható meg, ha van vitás hagyatéki vagyon és ennek tárgyában átadó vagy perreutasító végzés hozatott. A végzés ellen a közjegyző újabb felfolyamodást adott be s ennek következtében a budapesti kir. törvényszék 21. Pf. 2522/12/1940. számú végzésével a hagyatéki bíróság végzésének a közjegyző költségének megállapítását megtagadó részét feloldta s utasította az elsőbíróóságot, hogy a kir. közjegyző költségei tárgyában a végzés indokolásában foglaltak szerint hozzon újabb határozatot. Az indokolás kimondja, hogy ha valamely vagyontárgy a leltározás szabályai szerint nem leltározandó és a hagyatékhoz való tartozása az érdekelték között vitás, az a hagyatéki vagyon állagába fel nem vehető, s az örökösöknek át nem adható.

A budapesti kir. törvényszék álláspontja szerint tehát olyan esetekben, ha valamely vagyontárgynak hagyatéki minősége az érdekelt felek között vitás, a közjegyzőnek *a vitás érték után*, szemben a többi bíróságok majdnem általánosnak nevezhető álláspontjával, szemben minden jogoszerű indokkal, *semmiféle díj nem jár* s a közjegyző, aki a hagyatéki ügyek rendezése körül elég jelentős munkálatokat kénytelen minden díj igénylése nélkül végezni, a fenti vonatkozásban köteles a feleknek kétségtelen vagyoni érdekű vitáik lefolytatására minden díj igény nélkül rendelkezésükre állani.

A 6800/1935. I. M. számú rendelet kétségtelen intenciója szerint a kir. közjegyzőnek, amikor a hagyatéki ügyet a maga részéről befejezte, díj és költség jár arra való tekintet nélkül, hogy a bíróság átadó vagy perreutasító végzést hozott, mivel a hagyatéki bíróság a hagyatéki ügyet nyilván akként is befejezheti, hogy a feleket a hagyatéki vagyontárgyak megállapítása iránt való igényeikkel a törvény rendes útjára utasítja. Megtörténhetik ugyanis, különösen ha a vitás vagyontárgyak csak ingóságok, hogy a bíróság egyáltalában nem lesz abban a helyzetben, hogy perre utasító vagy átadó végzést hozzon. Az érdekelt felek ugyanis a vitás kérdéseket egymás között peres úton fogják elintézni s a peres eljárás rendjén hozandó ítélet realizálása okából — ingóságok esetén — külön örökösödési eljárásra szükség nem lesz s azt a felek nyilván nem is fogják igénybe venni.

II. Az ismert örökös hátrahagyása nélkül elhalt örökhagyó hagyatékára vonatkozólag a kir. kincstár a hagyaték tárgyaláson örökösödési nyilatkozatot tett. A hagyatéki bíróság a hagyatéki ingóságok elárverezését

rendelte el. Megállapítást nyert azonban, hogy az ingóságokat időközben elsikkasztották. Örökhatály után maradt még hátralékos lakbér címén bírói letét, amelyet azonban egyik hitelező lefoglalt. A hagyatéki bíróság a kir. közjegyző költségeit megállapította, azonban azt a letétből kiutalhatónak nem találta. Nem rendelkezett abban a kérdésben, hogy a költségeket ki tartozik megfizetni. A kir. közjegyző kérte, hogy költségei megfizetésére a kir. kincstár köteleztessék. A budapesti központi kir. járásbíróság Pk. II. 563.554/24/1937. számú végzésével kötelezte is a kincstárt a közjegyzői költség megfizetésére. A végzés ellen a kir. kincstári jogügyi igazgatóság felfolyamodással élt. Ebben a hagyatéki bíróság végzésének oly irányú megváltoztatását kérte, hogy a közjegyzői költség a hagyatéki készpénzből utaltassék ki. A jogügyi igazgatóság hivatkozik arra az „állandóan követett bírói gyakorlat” szerint jelentkező jogszabályra, amely szerint a hagyatékból elsősorban a hagyatéki eljárás költségei fizetendők ki, s csupán a maradvány, mint tiszta hagyaték fordítható a hagyatéki hitelező kielégítésére.*

A budapesti kir. törvényszék a felfolyamodás következtében hozott 21 Pf. 2521/1940/21. számú végzésével az első bíróság végzésének jogorvoslattal megtámadott rendelkezését megváltoztatta s a kincstárnak hagyaték tárgyalási díjakban való marasztalását mellőzte. A másodfokú végzés megállapítása szerint a kir. közjegyző díjainak megfizetésére azért nem lehetett a kir. kincstárt kötelezni, mert a közjegyző az ellen a végzés ellen, amely a költségeit megállapította, azonban annak fizetésére köteles személyt nem állapított meg, felfolyamodással nem élt s így — a másodbírói végzés szerint — belenyugodott abba, (!) hogy a bíróság tárgyalási díjai megfizetésének elrendelését mellőzte. A jogorvoslati, illetve kiegészítés kérelmezési határidőn túl előterjesztett újabb kérés alapján már nem volt helye a kincstár marasztalásának s ezt a kir. közjegyző csupán „kellő időben előterjesztett felfolyamodással, vagy kiegészítés iránti kérelemmel” eszközölhette volna ki.

Szerény megjegyzésünk a felfolyamodási bíróság végzéséhez az, hogy a 6800/1935. I. M. rendelet 12. §. alapján a bíróság hivatalból tartozik intézkedni a közjegyzői díj megállapítása s ki nem fizetés esetén annak az érdekelt felek által való megfizetése kérdésében. Ha azonban nem intézkedett, a közjegyző határidőhöz nem kötötten kérheti a megfelelő intézkedést. A jogorvoslati határidő „elmulasztása”-ból e tekintetben korántsem lehet a belenyugvásra, a lemondásra következtetést levonni. Ez kissé túlmerészen szabadelvű következtetés volna. Egyebekben a felfolyamodási bíróság javára I. és II. alatt közölt végzéseinek egybevetéséből nem túlságos következetesség ismeri el a költségmegállapítás lehetőségét, az utóbbi esetben már elfogad egy csupán költségmegállapítás tárgyában rendelkező végzést is.

Mindezek után talán indokoltan helyesbíthetnők is a közlemény címét „díj meg nem állapítási különlegességek”-re.

* Sajnos ilyen állandó bírói gyakorlatról nem tudunk, viszont tudomásunk van arról, hogy a közjegyzői kar már régóta — eddig sajnos eredménytelenül — sürgeti hagyaték tárgyalási díjának előnyös tételként való megállapítását.

Külképiseleti hatóságok okiratkiállítási és hitelesítési hatásköre.

E közlöny idei 3. számában ismertettük a címben irt tárgyban az igazságügyminiszternek a képviselőházhoz benyújtott törvényjavaslatát. A javaslatot mind a képviselőház, mind pedig a felsőház letárgyalta, úgy hogy az a közölt tartalommal, mint az 1940. évi X. törvénycikk törvényerőre is emelkedett. A törvény szerint olyan állam területén, ahol nincs külképiseleti hatóság, illetve csupán tiszteletbeli m. kir. konzulátus működik, ezeknek, illetve ha olyan sincs a magyar érdekek védelmével megbízott idegen külképiseleti hatóságnak jogköre közokiratok kiállítására nem, csupán hitelesítésére terjed ki. A törvény nem érinti azokat a rendelkezéseket, amelyek szerint külföldi használatra készült magyar közokiratot belöldi hatóság hitelesítésével is el kell látni.

Az Ügyvéd-Múzeum jubileuma. Az Országos Ügyvédszövetség május hó 22. napján Kálnoki Bedő Sándor elnöklete alatt tartott ülésén Szalay Zoltán ügyvezető elnök elismerő szavakkal méltatta a Boda Ernő kiváló vezetése alatt álló Ügyvéd-Múzeum tíz évi munkásságát. Megállapította, hogy a múzeum az ország egyetlen oly jogi gyűjtemény anyaga, amelynek 10 évi gyűjtési eredményei már is arra mutatnak, hogy ebből kedvező körülmények között az ország jogi Nemzeti Múzeuma válhat.

A községi jegyzők jogi szaktudása. A főtí jegyző Nagy Lajos eladó, Kiss András és neje Turcsányi Julianna vásárlók között létesült adásvételi ügyletet Fóton 1939. június 28-án kelt szerződésbe foglalta. A szerződés befejező része hangzik pedig eképpen: „Mely szerződés 1 példányban kiállított, előttünk értett magyar nyelven felolvasatott, megértés és elfogadás után helybenhagyólag aláíratott azon megjegyzéssel, hogy *mivel elado vak, helyette jelenlevő felesége irta alá megbízásából*”. Természetesen a tkvi hatóságnál némi akadályok jelentkeztek a szerződés tkvi foganatosítása körül, mire a jegyző a feleket azzal az írásbeli kéréssel küldte be a közjegyzőhöz: „szíveskedjék a szerződésre reá vezetni a vak nyilatkozatát, hogy ő a benti szerződést tényleg megkötötte”. Honnar is tudjon a jegyző az 1886. VII. t.-c. 21. §-áról, amely szerint a vakok részéről kiállított minden okiratra a közokirati forma van kötelezően megállapítva, vagyis ilyen esetben az okirat által való bizonyítás, a tkvi bekebelezés is csak közokirat alapján történhetik. Jogásznak elemi kérdés. Dehát jogász-e a jegyző? Meggyőző választ adnak erre a kérdésre azok a szemelvények, amelyek a magánmunkálatokból ennek a közlönynek hasábjain is megjelentek, de még inkább az a nagyobb rész, amelynek sikerült a nyilvánosságot elkerülnie.

A felsőház költségvetési vitájában különben Pap József dr. a budapesti ügyvédi kamara volt elnöke tette legújabbán éles kritika tárgyává a jegyzőknek súlyos közhivatalnoki összeférhetlenséget jelentő magánmunkálatait. Sürgette a községi jegyzők tehermentesítését — ezt különben különleges súllyal és erővel a június 14-én megtartott országos jegyzőgyűlés is megtette — sürgette tehermentesítésüket elsősorban a hivatalos állásukkal össze nem férhető jegyzői magánmunkálatok alól, amit viszont az országos gyűlés természetesen nem tett meg.

Vidéki közjegyzői iroda keres közjegyzői irodában gyakorlattal bíró perfekt **gépíró**t vagy **gépíró**nőt Közelebbi cím megtudható e lap kiadóhivatalában.

Kihirdetett törvények:

az 1940. évi V. t.-c. az egyenesadók tekintetében a kettős adóztatások elhárítása tárgyában Hágában 1938. évi november hó 15. napján kelt magyar-holland egyezmény becikkelyezéséről,

az 1940. évi VI. t.-c. a gümőkór és a nemibetegségek elleni védekezésről, valamint a közegészségügyi törvények egyes rendelkezéseinek módosításáról,

az 1940. évi VII. t.-c. a társulati adóról, a tantiemadóról és a társulati vagyoadóról,

az 1940. évi VIII. t.-c. a honvédségi katonai bűnvádi perrendtartásról szóló 1912:XXXIII. törvénycikk 67. §-ának helyébe lépő rendelkezésekről,

az 1940. évi IX. t.-c. a m. kir. honvédség felső vezetésének átszervezése következtében szükséges rendelkezésekről,

az 1940. évi X. t.-c. a magyar kir. külképviseleti hatóságok okiratkiallitási és okirathitelesítési hatáskörével kapcsolatos egyes kérdésekről,

az 1940. évi XI. t.-c. a felvidéki és kárpátaljai területek visszacsatolásával kapcsolatos nemzetközi vonatkozású kérdések szabályozásáról,

az 1940. évi XII. t.-c. a biztosítási magánintézmények állami felügyelete, valamint a felügyeletet ellátó biztosításügyi közigazgatás egyes kérdéseinek szabályozásáról,

az 1940. évi XIII. t.-c. a törvényhatósági állattenyésztési alapokról,

az 1940. évi XIV. t.-c. a könyveknek, zeneműveknek és térképeknek áruszállítás hirdetésével való árúsításáról,

az 1940. XV. t.-c. a legkisebb gazdasági munkabérek megállapításáról,

az 1940. évi XVI. t.-c. egyes igazságügyi szervezeti rendelkezésekről.

Rendeletek:

3050/1940. M. E. sz. A visszacsatolt felvidéki területeken fekvő ingatlanok elidegenítésére vagy megterhelésére vonatkozó egyes jogügyleteken alapuló telekkönyvi bejegyzés megtámadási határidejének meghosszabbítása.

3350/1940. M. E. sz. Az 1939. évi IV. törvénycikk földbirtokpolitikai rendelkezéseinek végrehajtására vonatkozó szabályok kiegészítése.

3530/1940. M. E. sz. az ingatlanokra vonatkozó jogszabályok hatályának a visszacsatolt felvidéki területekre kiterjesztéséről szóló 3730/1939. M. E. számú rendelet kiegészítése.

3650/1940. M. E. sz. Az 1939. évi szeptember hó 2. napjával igénybevett kivételes hatalom újabb meghosszabbításának közhírré tétele.

290.000/1940. B. M. sz. Az állampolgárság anyakönyvi bejegyzésére vonatkozó rendelkezések kiegészítése.

96.902/1940. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényűzési és forgalmi adók megállapítása szempontjából pengőértékre való átszámítása.

Jogi és illetékügyi irodalmi szemle.

Gazdasági Jog. (I. évfolyam 1—5. számok.) A jogéletnek gyakorlati nézőpontból kétségkívül a legfontosabb vonatkozásai a gazdaságiak. Ezekkel kapcsolatos kérdéseknek megvilágítását és felszínen tartását tűzte ki célul ez a folyóirat, amely ez év elején indult meg s amely szerencsésen választott tárgykörben a jogi szaklapok nagymérvű megfoghatóságával szemben, mint új jogi szakorgánum jelentkezik. A jelentkezés igen előkelő jogászai súllyal történt. A szerkesztőbizottságnak minden tagja: Antal István, Balás P. Elemér, Fülei Szánthó Endre, Glacé Ottmár, Gnotfalvy Dorner Zoltán, Halla Aurél, Judik József, Magyary Zoltán, Nizsalovszky Endre, Nyulász János, Pethő Tibor, Sövényházi Ferenc, Stolpa József, Torzsai-Biber Gyula, Thury S. Kornél, Vályi Lajos, — a magyar jogéletnek megannyi komoly értéket képviselő, márkás egyénisége. A főszerkesztő a legkitünőbb magyar kereskedelmi jogász, Kuncz Ödön dr. a Pázmány Péter tudományegyetem kiváló tanára, akinek jogászai munkáját az illetékes külföldi jogászai szakkörök is jól ismerik s nagyra értékelik. Mellette a felelős szerkesztő Meznerics Iván a Nemzeti Bank alügyésze, s a szerkesztők Cottelly István és Szabó Miklós mindnyájan tehetséges művelői a magyar jognak. Ezek után nem csodálatos, ha ilyen jogászai gárda olyan magas színvonalon álló szaklappal lépett a magyar jogász közönség elé, amely a régi jogi szaklapok legelőkelőbbjeinek színvonalára emlékeztet. A lap beosztása: tanulmányok, szemle, jogalkotás, irodalom, hírek, idegen nyelvű tartalom ismertetés. Minden számnak külön melléklete a Tözsdei Jog, amelyet Adorján Ferenc csoportvezető, jogügyi titkár szerkeszt, s amely a tözsdei joggal kapcsolatos bírói határozatokat közöl. A külön cikkeket minden szerénytelenség nélkül nevezheti a lap tanulmányoknak. Ezek mindenike bővebb tárgykört felölelő, igen tartalmas s kiemelkedő jogászai értékű megnyilatkozásai egy-egy kitünő magyar jogászai elmének. Nem mintha megkülönböztetést akarnánk tenni az eddig megjelent számokban közzétett tanulmányok egyaránt előkelő értékű sorozatában, de, mert a közjegyzői működéshez közelebb fekszenek, külön meg kell emlékeznünk Kuncz Ödön főszerkesztőnek A háború utáni kereskedelmi jognak vezető eszméi címen a 4. számban közzétett cikkéről. A magyar kereskedelmi jog kiváló művelője a nagy magyar kereskedelmi jogászok: Apáthy, Nagy Ferenc, Klupathy méltó utóda, aki a részvényjogra vonatkozólag készített első törvény tervezetében — felismerve a közjegyzőség jogszolgáltatási fontosságát — különlegesen kiterjedt működési kört kívánt a közjegyzők részére biztosítani, ebben a cikkben a háború után való magyar kereskedelmi jog vezető eszméit a szociális kérdés előbbrevitele, az üzleti etika kifejtése, a nagy vállalatok közérdekű működésének biztosítása nézőpontjaiból tette megvilágító vizsgálat tárgyává. Végső következtetésként a cikk ahhoz a megállapításhoz jut, hogy a háború után való jogfejlődés is bizonyítja annak a tételnek a helyességét, hogy a jog nem elvont logikai művelet, hanem az élet tükré. Emellett cikke befejezésében büszke önértékeléssel tanúsítja, hogy a magyar hiteljog a gazdasági válság alatt nemcsak, hogy nem jutott maga is válságba, hanem erkölcsi, ideális tartalmában kifényesedett a rideg gazdasági túlekedés porából, erkölcsi szférákba

emelkedett. — Ugyancsak ebben a számban jelent meg Nizsalovszky Endrének, a budapesti egyetem másik kiváló jogászi erősségének, a nagy szorgalmú és ritka termékenységgel teremtő erejű jogtudós-nak „A honvédelmi törvény magánjogi vonatkozásai“ című tanulmánya. Bővebb keretben hasonló a tárgykör Fekete Lászlónak e közlőny decemberi számában „A honvédelmi törvény ingatlanforgalmi rendelkezései“ című cikkében foglaltakkal. A különbség a két cikk között az előbbi általános és a címmel igazoltan is bővebb keretei között az, hogy Nizsalovszky cikkét még egy általános jogi elmélkedés vezeti be amelyben kifejti, hogy a kivételes időkre szóló és kivételes szükségleteket kielégítő jogszabályok felett magánjogi nézőpontból többnyire könnyedén napirendre térnek azzal, hogy az ilyen jogszabályoknak a magánjog fejlődése szempontjából már csak azért sincs nagyobb jelentőségük, mert rendszerint át vannak itatva közjogi elemekkel, ha nem is lehet őket egészen a közjog világába utalni. Pedig — Nizsalovszky szerint — éppen ezek a jogszabályok a fokmérői amaz örök probléma tételes jogbeli állásának, vajjon van-e egyáltalán a magánjognak állami beavatkozástól mentes területe. Válaszként mindjárt meg is állapítja, hogy a magánjogban akár az ú. n. demokráciák, akár pedig az ú. n. totalitárius államok jogát vesszük, állami beavatkozástól mentes terület nincs. A különbség csak abban nyilatkozik meg, hogy egyes jogokban az állami beavatkozás lehetőségeinek valóságos kihasználása csak kivételes idők, háborúk s más krízisek részére van fenntartva, míg másutt a beavatkozás minden lehetőségével való élés a normális élet kísérő jelensége. E jogbölcséleti bevezetés után áttekintő rendszerbe foglalva ismerteti a törvénynek a tulajdon, különösen a szellemi tulajdon körébe eső, a szerződési szabadságot érintő és a magánjogi organizációk keletkezésének és működésének korlátozását felölelő rendelkezéseit.

Magyar Jogi Szemle. (XXI. évfolyam 11. szám.) E szám tartalma a következő: Visky Károly dr. Hatáskör házbér ügyekben, Harsányi Imre: Külön kielégítési jog és a tehermentesítés mellőzése, Czigliányi Aladár dr.: Felülvizsgálat korlátozása, Szentiványi Dezső dr.: Külföldi vállalatok beföldi fiókintézeteinek jogalanyisága. Szemle, Kritikai Szemle, Irodalom, Külföldi Jogélet.

Illetékügyi Közlöny. (XV. évfolyam, 12. szám.) A 3300/1940. M. E számú rendelet illetékjogi kihatásait ismerteti egy külön cikkben Domonkos János dr. ügyvéd. E szám további tartalmát a rendes rovatok közleményei adják.